

TEKSTER TIL AVSLUTNING – NØKLER TIL LIVET

TIL SAMLINGEN «ALTERRINGEN»

ALTERRINGEN

Alterringen binder sammen. Mennesker som kneler her, og som kneler i kirker på den andre siden av jorden, blir et fellesskap. Her likestilles fattige og rike. Her kneler glade og sørgende skulder ved skulder.

Ringen skaper fellesskap. Alle mennesker hører sammen. Ringen er jorden vi deler. Ringen sitter på hånden til to som elsker hverandre. Ringen er fellesskapet av mennesker som holder hverandre i hendene. Ringen er som evigheten – den har ingen begynnelse og ingen slutt. Den binder sammen mennesker som lever, og mennesker som er døde.

Her blir det som ser halvt ut, helt. Her blir det som vi ikke kan bære alene, delt. Her blir det som vi mennesker har ødelagt, gjort helt igjen.

Å knele handler om å legge livet i Guds hender. Det kan være ganske utfordrende og stort. Den som kneler, gir en annen kontroll. Den som kneler i sammenheng med kristen tro, uttrykker sånn sett et ønske om å gi Gud kontroll over livet.

Å knele er ikke noe du må, men det er noe du kan. Her, ved alterringen, kan du og jeg kan ta en pause fra alt og slippe alt. Det er trygt og godt å overgi alt til Gud. Å ha så stor tillit til noen at man frivillig kan knele for dem, er en gave.

TIL SAMLINGEN «BREV FRA EN VENN»

HVOR BLE DET AV «DEG»?

Vi er mange, og vi skriver til mange. Sånn er det å blogge. Det er som å skrive ut i et stort rom. Du vet ikke helt hvem som kommer til å lese, du kan bare håpe at det blir mange. Det er kanskje det høyeste ønsket til mange av bloggerne: Å bli lest av mange og nye mennesker. Flere mennesker. Enda flere mennesker.

Før skrev folk brev. I én kopi, på et tynt papir, av og til med svette eller tårer på, brettet sirlig sammen i en konvolutt, med et dyrt frimerke og håp om at brevet skulle komme trygt fram. Folk visste hvem de skrev til som venner. Bare den ene skulle lese dette. Ordene var formet etter personen man så for seg langt borte, og underveis mens man skrev tenkte man på denne personens reaksjoner. “Kanskje ler hun av dette?” “Hva tenker hun nå?” “Hva vil hun svare om jeg spør?” “Reagerer hun på dette?”

Så kom dager eller uker med ventetid. Blikket mot postmannen eller ned i postkasse, uvitende om svaret ville komme i dag eller siden. Det var litt enklere med mail. Og samtidig ble det litt mindre personlig. Det var enda litt enklere med Facebookmeldinger. Og samtidig litt mindre personlig. Og det greieste var kanskje å legge det ut, så flere kunne lese på en gang. Effektivt. Til alle.

Hva mistet vi på veien? Hvor ble det av “Deg”?

Jesus forkynte en personlig Gud. Gud er ikke bare en anonym og fjern kraft. Gud er like personlig og nær som vennen som sendte brevet i posten. Gud har selv vært menneske av kjøtt og blod. Gud har opplevd mye av det du og jeg opplever. Gud skjønner hvordan du og jeg har det, og bryr seg om det. Gud er «Du» som alltid er der.

TIL SAMLINGEN «BØNN SOM VENNSKAP»

DE FOLDEDE HENDENE

Jens husket besteforeldrene sin bønnestund etter middagen. I ei vik på vestlandet satt de rundt kjøkkenbordet; foreldene hans, de to storesøskene, farmoren og farfaren. De hadde spist god, hjemmelaget mat som farmor hadde brukt timer på å lage. Det var en ro i huset, og fjorden som han kunne se gjennom vinduet var som oftest også stille. Etter maten kom andaktsboka fram. Farfaren leste noen ord som Jens ikke forstod så mye av. Så foldet de hendene. Farmoren og farfaren ba tålmodig. De nevnte alle i hele slekta. De nevnte egne søsken med familier, de fire barna sine med ektefeller og alle de femten barnebarna. Jens kjente at det var godt å vite at han ble husket på hver dag. Det var fint å være med på å be for mennesker som hadde det vanskelig.

Hjalp det å be? Jens hadde ikke noe klart svar på det. Han kunne av og til få høre om spesielle ting som skjedde. Noen som var veldig syke, ble friske. Andre ganger ble mennesker syke og rammet av ulykker selv om noen ba. Han syntes mange ganger at det var vanskelig å be. Han fant ikke roen eller greide ikke å sette av tid.

Og samtidig kunne han ikke annet enn å beundre de som hver dag ba for andre. Det var så mye han ikke kunne gjøre noe med. Bønnen var ærlig på alt han ikke hadde kontroll over, samtidig som den forsøkte å virke positivt på dette. Bønnen var et forsøk på å gjøre verden til et bedre sted.

Hjalp det å be? Han fikk aldri vite om farmoren og farfarens bønn virket. Men han visste at den virket på han. Omsorgen i bønnen ga han trygghet og fred.

TIL SAMLINGEN «DEN HELDIG ÅND SOM VENN»

ÅNDEN

Det stryker en ånd gjennom byen. Den hvisker til mennesker i gatene. Mennesker som sjelden blir feiret, de som ingen ser. De som forsøker å glemme sin egen bursdag, de som aldri mottar priser. De vil ånden tale til. Ånden ser menneskene, kroppene og ansiktene. Den ser slitne øyne, utstrakte hender og varme smil. Og så taler den.

Ånden blåser mot den gamle mannen på bussholdeplassen og hvisker: «Du har mye omsorg. Du følger mennesker rundt deg, du smiler når de smiler, og ser med gode øyne på de nedtrykte. Jeg har aldri sett deg snakke med noen, men øynene dine uttrykker så mye. Du gripes av mennesker rundt deg. Verden trenger flere som deg.»

Ånden sveiper videre til jenta som sitter med koppen nederst i gata. Den taler til henne på et språk som ingen andre i gata kan forstå: «Det er stor kjærlighet i det du gjør. Du har dratt til et fremmed land, hvor du ikke kjenner språket, hvor du blir sett stygt på og mistenkeliggjort. Du forlot alt det trygge fordi du ønsket en bedre framtid for barna dine. Du sitter her for dem, dag etter dag. Jeg kan bare forestille meg hvor sterkt du lengter tilbake til barna dine. Ingen i disse gatene viser så stor kjærlighet som du gjør.»

Ånden blåser til den unge gutten som venter på vennene sine utenfor bensinstasjonen: «Du er en god venn. Alltid åpen for å møte de andre. Du spør interessert hvordan de har det. Du har kanskje ikke hatt det så godt hjemme eller på skolen. Noen ville blitt fiendtlige av det du har opplevd. Men du har brukt inntrykkene til det motsatte: Du ønsker at andre skal bli møtt bedre enn du har blitt møtt. Det er stort av deg. I denne gjengen er du viktig for mange. Når du kjøper mat, deler du alltid. Du gir andre mot, du lar dem lesse av seg vonde tanker som trykker dem ned. Du gir klemmer som gir andre mennesker litt mer trygghet i møte med de neste dagene.»

Det blåser en ånd gjennom byen. Den hvisker på gatehjørnene. Den ser det ingen andre ser. Våger vi å tro på det den sier?

Jesus sa (Johannes 14,16-18): «Jeg vil be min Far, og han skal gi dere en annen talsmann, som skal være hos dere for alltid: sannhetens Ånd, som verden ikke kan ta imot. For verden ser ham ikke og kjenner ham ikke. Men dere kjenner ham, for han blir hos dere og skal være i dere. Jeg lar dere ikke bli igjen som foreldreløse barn. Jeg kommer til dere.»

TIL SAMLINGEN «HVA ER VIKTIGST»

VALGENE

«Er du klar?» Stemmen var høy og bestemt, og fylte hele rommet. Hun nikket kort og lente seg litt ekstra framover. Samlebåndet startet opp og begynte å rulle forbi. En boks sushi, en lærebok i pedagogikk, en pakke med hårfarge. Hun nappet all tre fra båndet foran seg og la dem i den store kurven. Dette var enkelt. Flere ting gled forbi. En boks lapskaus. Bildet av en ganske kjekk gutt. En ringende mobiltelefon. Hun lot dem passere, det kom sikkert bedre alternativer. Båndet økte farten. En knallrød kjole. Et halskjede med kors. Et prospekt av en leilighet. Det gikk enda fortere. En flybillett – hun rasket den til seg uten å se nærmere på den. En sparkebukse. En bønnebok? Den var det ikke tid til akkurat nå. En ipad passerte før hun så det. Nå gikk båndet så raskt at hun ikke rakk å tenke. Hun tenkte fort og begynte å ta alle tingene ned i kurven.

«Du må velge bort noe.» Stemmen brøt inn, og hun skvatt til. «Hæ??» Båndet fortsatte å suse forbi. «Du må velge bort noe.» Hun tenkte litt. «Men du satte meg jo ved samlebåndet!» Stillhet.

«Snu deg rundt og se ut vinduet». Hun gjorde som han sa. Gata var grå og slapsete, og det ble ikke bedre av at det hadde begynt å skumre. «Ser du mannen?» Nei, hun så ingen mann. Jo, forresten. Den grå kjortelen gikk nesten i ett med asfalten og husene. En munk! Han gikk med rolige og bestemte skritt mens han så ned i bakken foran seg.

«Mens du drømmer om lunsjbuffet, får han servert en enkel middag hver ettermiddag. Mens du vil ha større klesskap, trekker han hver dag den samme kjortelen over hodet. Mens reklamen sier at lykken er å kjøpe alt man ønsker seg, har han valgt ikke å eie noe. Mens du vil være din egen herre, henvender han seg hver morgen til en annen Herre. Og vet du hva som er rart?» Hun ristet motvillig på hodet. «Han føler seg fri». «Han er jo ikke fri i det hele tatt!» «Han påstår det.»

«Hva skal jeg gjøre da?» spurte hun forsiktig. «Når samlebåndet suser forbi, tror du at du må velge fra det, ikke sant? Du har et annet valg. Du kan forlate det.» «Og gå hvor da?» «Følg etter han og se hva som skjer.» «Og så da?» «Test det.» Hun tok jakka og gikk ut. Vårlufta strøk mildt i ansiktet. Fotsporene i snøen var ferske. Hun løftet blikket og begynte å gå.

TIL SAMLINGEN «HVA TENKER DU»

SENDT

Vi trenger ikke nødvendigvis bruke Bibelen for å si at det er viktig at ungdom lyttes til. Samtidig finner vi i Bibelen mange fortellinger hvor ungdommer er viktige. Hos profeten Jeremia i Det gamle testamentet finner vi en sånn fortelling. Her forteller Jeremia om hvordan Gud ville gi han en stor oppgave. (Les Jeremia 1,4-8).

De færreste får en oppgave lik den Jeremia fikk: å bringe et budskap fra Gud til et helt folk. Men kanskje kan du kjenne deg igjen i det Jeremia sa: ”Jeg har ingenting å si, jeg er så ung!”. Kanskje sier du: ”Det er ikke så viktig hva jeg mener”. ”Andre vet mye bedre enn meg, det er ikke så nøye hva jeg mener”.

Ingen av oss er eksperter på alle områder, og av og til kan andre mer enn oss. Noen vet veldig lite om geografi eller historie, og noen kan ikke navnet på noen amerikanske skuespillere. Men en ting vi alle vet en del om, er hvordan vi selv har det, hva vi savner i livet, hva som gjør oss glade og hva som gjør oss triste eller sinte. Vi har alle opplevelser av hvordan det er å leve, hva vi skulle ønske var annerledes på skolen og hva vi setter pris på hos venner og familie.

Her er alles mening like viktig. Dine følelser, tanker og opplevelser, er like sanne og like viktige å høre på som følelsene, tankene og opplevelsene til statsministeren, en popstjerne eller en fotballspiller. Du skal lyttes til like mye som eksperter, kjendiser eller ledere i kirka og i landet. For du vet aller best hvordan du har det.

At Jeremia som ungdom fikk en stor oppgave av Gud, er også en viktig påminnelse til kirka. Det er en påminnelse om at ungdom ser viktige ting som kirka trenger å høre. Derfor er dine tanker, opplevelser og meninger viktige i samlingene som vi skal ha sammen.

TIL SAMLINGEN «HVORFOR DØDE JESUS PÅ KORSET»

MORGEN

Babyen vrir forsiktig på hodet. Øynene er mørke brønner. Blikket tar inn og søker. Når sola sender en strime inn gjennom det lille vinduet høyt oppe på veggen. Når kvelden har lagt seg over den lille leiligheten og et stearinlys blafrer forsiktig der borte på pianoet. Når morgenen er altfor tidlig og tven sender blått lys ned på det lille teppet. Da stirrer de små øynene som to sorte hull, uten å kunne gripe, uten å fatte, uten å si. Da veiver de små hendene etter strålene. Forsøker å fange, men fanger ikke. Må bare søke å bli fylt og ta imot. Må ha lys, varsomt lys.

Jenta med sommerkjolen går mot åpne rom. Mot lysningen i skogen der trærne har trukket seg tilbake og gitt plass til åpne tanker og tepper av hvitveis, for å plukke, for å være der lyset er. Mot torget i byen, der husene holder trygg avstand og ingen kaster kalde skygger ned på brosteinen, for å kjenne at himmelen er nærmere der hvor lyset er. Mot døren som står på gløtt om kvelden og ansiktet der inne som smiler når hun strekker fram armene, for å ta imot lyset fra øynene som ser. Hun går med sandaler og bare armer i slutten av mai og ser mot sommeren. Hun leter etter øynene som har sluppet lyset til, som viser en høyere himmel. Forsøker å finne, og finner kanskje. Må ha liv, må ha lys, fjærlett lys.

Mannen med det gråhvite håret våkner om natten, setter bena på det kalde tregulvet og går med små skritt bort til vinduet. Glørne i peisen har nesten sluknet, de sender bare et svakt lys ut i den vesle stua. Utenfor ligger mørket tettere enn noen gang. Han kniper øynene sammen og speider. Han løfter høyre hånd og holder den av gammel vane som en skygge i panna. Mørke øyne stirrer tilbake i vinduet. Dype brønner søker lys som kan fylle dem. Må ha lys, strålende lys. Han vet at det kommer snart. Han aner en stripe der nattehimmel og mørk jord møtes. De sorteste nettene blir til de nydeligste morgenene. Det dypeste mørket er beskrevet i de vakreste fortellingene.

Det var om morgenen den første dagen i uken det skjedde. Han som de hadde sviktet, han som de hadde flyktet vekk fra, han som var død. Han stod opp igjen. Lyset vinner over mørket. Jesus vant over alt vi kan frykte. Ham være ære for kjærligheten som er sterke enn døden!

TIL SAMLINGEN «INNLEDNING MENINGEN MED LIVET»

MENINGEN MED LIVET

Hva skal jeg leve for? Hva er poenget med at jeg er til?

Utseendet, sier noen. Du skal streve for å bli vakrest mulig. Du må trene, slanke deg, passe på kostholdet. Du kan bli vakrest og kjekkest i klassen, på skolen, i byen. Alle vil snu seg etter deg og beundre deg. Alle vil se på bildene av deg å ønske at de så så bra ut.

Karriere, sier enkelte. Du må ta utdanning, bli kreativ og kunnskapsrik, gjøre det godt på jobbintervjuer og havne i den rette posisjonen. Du bestemmer hvor langt du vil nå! Det vil åpne seg muligheter for å klatre, du vil bli mer og mer sett opp til og respektert.

Penger, sier noen. Det er mange veier til å bli rik, men det er det som er målet. Den som har uendelig med penger, kan gjøre alt. Du kan kjøpe alt du ser, innrede et perfekt hjem, reise overalt og kjøre den feteste bilen. Penger er nøkkelen til alt!

Party, party, sier andre. Livet er en fest! Det gjelder å ha så mye gøy som mulig. Du må ikke gå glipp av de store opplevelsene! Det er så mye du må se, så mye å smake, så mange mennesker å møte!

Kjendis, sier enkelte. Du må gjøre noe som fører til at alle vet hvem du er. Du må være helt spesiell, vise at du er unik. Du må kanskje brøyte deg vei og bruke noen spisse albuer, men det er greit. Alle gjør jo det. Lykken er å gå på den røde løperen, smile til blitsregnet og havne på forsiden.

Utvikling, sier andre. Du må utvikle alle dine evner. Du kan klare alt, du kan bli best! Du må bare øve og øve, utfordre deg selv, våge å tenke nytt. Du kan bli et fantastisk menneske!

Jesus sier: Kjærlighet er meningen med livet. Han sa: "Ingen har større kjærlighet enn den som gir sitt liv for sine venner". "Du skal elske din neste som deg selv". Elsk, for du er selv elsket sånn som du er. Du trenger ikke gjøre deg til, du trenger ikke bli noe. Bare ta imot kjærligheten og gi den videre til andre.

Det utfordrer oss. Det går opp og ned om vi følger det eller ikke. Til tider lever vi kanskje først og fremst for utseendet, karriere, penger, party, kjendiseri eller egenutvikling. Likevel kan vi prøve å leve for kjærlighet til andre, og prøve å forstå hva det betyr. Skal vi ta imot den utfordringen?

TIL SAMLINGEN «JESUSBILDER»

HAGEN

Se for deg en hage. Hagen er rammet inn av et steingjerde. I gjerdet er den en port. Du åpner porten og går inn. Det er lyst i hagen, det er sommer og varmt. Du tar av deg skoene og går barbeint i gresset. Noen fugler synger i trærne. Midt i hagen står et stort tre, og under treet står det et bord. På bordet står ferskt brød. Noen har dekket på til sein frokost. Noen har dekket på til deg. Du setter deg ned, fyller et glass med iskaldt leskende vann, tar en slurk og lener deg tilbake. Du lukker øynene og trekker pusten dypt. Her er det godt å være. Her er livet. Du skal ingen steder. Du skal ikke få til noe spesielt. Du skal bare være her. Så hører du det gå i porten. Men du trenger ikke snu deg. Du vet at det er han som kommer. Du vet at han vil deg godt. Du vet at han vet alt. Du vet at framtida er trygg når du er sammen med han.

Setter vi alle bildene som Jesus bruker i Johannesevangeliet, så kan det bli omtrent sånn. Bildene handler ikke først og fremst om hva vi skal tenke. De handler om kroppen vår.

Kroppen trenger lys. Mange blir trøtte og litt tunge til sinns i de mørkeste vintermånedene. Lys er ikke først og fremst noe vi kan forstå, en idé vi kan bli overbevist av. Lys er noe umiddelbart og godt, som alle mennesker trenger.

Kroppen trenger påfyll av energi, slik treet gir næring til grenene. Vi må finne gode steder å fylle på. Men når vi er en del av noe større, og får påfyll, da kan vi «bære frukt». Å «bære frukt» kan handle om å få bety noe i verden. Enten det handler om å bety noe for mennesker, å plante noe i jorda eller å skrive noe.

Kroppen trenger brød. Den trenger mat om morgenen, til lunch, på ettermiddagen og kanskje på kvelden. Det er godt ikke bare fordi det er næring, men fordi det gir en anledning til å sitte sammen med andre. Dele brødet. Snakke sammen. Og så gå videre.

Kroppen trenger trygghet. Vi trenger porter som åpner seg og lukker seg, og vi trenger gjeterer.

Kroppen trenger sannhet. Ikke bare sannhet i hodet, som er testet vitenskapelig, men sannhet mellom oss og andre. Der vi ikke kan være oss selv, der vi må spille en rolle eller skjule deler av livet mitt, er det ikke godt å være. Når vi gjør noe som ikke tåler andres blikk, har vi det ikke bra sammen med andre. Vi trenger å være sanne og at andre er sann mot oss. Vi trenger å kjenne at andre er ærlige og viser oss tillit.

Kroppen trenger oppstandelse. Oppstandelse er ikke bare noe intellektuelt eller sjelelig. Det handler om at kroppen, som blir eldre og forandrer seg, som en gang skal ligge i jorda og bli til jord, også skal stå opp.

I møte med Jesus handler ikke om å gjøre og om å bli, men om å være og motta. Å være kristen handler om å ta imot. Det er å være en mottaker av lys fra verdens lys. Du er en grein på treet. Du er en mottaker av brød. Du er en mottaker av tryggheten som gjeteren gir. Du er en mottaker av sannheten og livet. Du er en mottaker av oppstandelsen.

TIL SAMLINGEN «OPPSUMMERING VENNSKAP»

PROSJEKT PERFEKT

Den dagen skulle hun gå på badet om morgenen, stille seg foran speilet og bare smile hemmelighetsfullt. Speilbildet ville være det samme som før, men tankene ville være nye. Trenger ikke være vakrere nå. Trenger ikke se slankere ut nå. Trenger ikke bli blidere nå. Øynene hennes ville se likedan ut som de hadde gjort før, men måten hun så seg selv på ville være forvandlet. Så langt hadde livet nesten hele tiden handlet om å bli bedre. Ikke bedre for å hjelpe andre, men for selv å stemme mest mulig med et stivt og glatt bilde av et idealmenneske. Men selvfølgelig var hun ikke perfekt. Og den dagen skulle det være helt greit. For hva var egentlig poenget med å være perfekt? Hva ga det, annet enn en kort tilfredsstillelse før hun måtte streve videre for å opprettholde sitt eget skinnende ytre? Det var nok nå. Hun skulle ikke tenke en eneste tanke om hva hun burde prestere, hvor hun skulle reist, hva hun skulle gjort med rommet sitt, alt hun burde lest for å bli mer interessant. I stedet skulle hun rope så naboene hørte det, ikke i underlegen protest men i triumferende og overrasket glede: ”Jeg er god nok! God nok! Tenk det!”

Så skulle dagene ligge foran henne som åpne blomsterenger. Hun skulle ha tid til menneskene hun møtte. Hun skulle tørre å knytte seg til dem, selv om det kunne gå utover treningsrutinene og resultatene på skolen. Hun skulle være fri til å gi bort litt mer av pengene sine framfor å bruke dem på klær som hun bare måtte ha for å føle seg bedre. Stress skulle være et fremmedord, hun skulle endelig ha tid til å puste og se på menneskene rundt seg. I møte med andre skulle hun være trygg, åpen og ærlig. Så var hun kanskje utilstrekkelig, men hvem var ikke det? Så hadde hun kanskje hatt drømmer om egen suksess, men hva gjorde de annet enn å gjøre henne misfornøyd med livet her og nå? De var jag etter vind, hun var ferdig med det. Hun så for seg det fornøyde smilet hun ville ha om munnen.

Livet skulle ikke lenger handle om å skape seg selv, men om å være skapt. Dagene skulle ikke handle om å prestere, men om å ta imot. Hun trengte bare én dag til med forbedring før hun var klar.

TIL SAMLINGEN «ROM FOR MENINGEN MED LIVET»

ROMMET

Livet er et usikkert prosjekt. Alle mennesker opplever kriser. Alle har dårlige dager. Vi krangler, vi rammes av ulykker, vi mister noen vi er glad i. Livet er mer så mye mer enn image, evner og ytre. Hvor kan jeg være helt meg selv? Kanskje har du noen som du kan være helt deg selv i møte med. Det kan være en god venn, med en lyttende bestemor eller en raus onkel. Noen mennesker kan få oss til å føle at vi er godtatt og akseptert nesten uansett hva vi måtte fortelle. Likevel holder vi ofte igjen. Vi skjuler noe av det vi tenker og føler. Vi finner ikke ord for alt vi har opplevd

I kirkerommet er det plass til alt. I rommet møter vi et budskap: Gud elsker alle mennesker og har vist det gjennom Jesus Kristus. Samtidig kreves det ingen trosbekjennelse eller ferdige svar på livets mysterier for å gå inn kirkedøren. Rommet er åpent. Rommet kan være et sted å finne mening i livet. Det er opp til deg om du vil lete etter dette. Inntil du løfter øynene, leser inskripsjonene og studerer bildene, er rommet stille. Stillheten kan ta imot det som ordene dine ikke kan romme.

Kirkerommet er stort nok for det hellige og for det vanlige livet. Du kan komme når du vil, stoppe opp for stillhet og bønn, og gå når du vil.